

de AAMBINDER

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

**GEREFORMEERDE GEMEENTE
AALBURG**

04 Verlangens
en behoeften

06 Steun
Stoptober

08 Israël -
Twee jaar na 7 oktober

Licht in de duisternis

ds. G.J. van Aalst, Nieuw-Beijerland

Van alle discipelen weten we van Petrus het meest. Uit de vier evangeliën weten we wat hij zoal deed en sprak: mooie belijdende woorden en dwaze woorden. Nu lezen we uit één van zijn twee brieven.

► En wij hebben het profetische Woord, dat zeer vast is, en gij doet wel dat gij daarop acht hebt, als op een licht schijnende in een duistere plaats, totdat de dag aanlichte en de Morgenster opga in uw harten.

2 Petrus 1:19

De auteur is dezelfde als de vurige discipel van vroeger. Maar let eens op het grote verschil tussen Petrus van vroeger en Petrus van nu. Het verschil tussen de woorden en daden van de visser uit Galiléa en het woord dat hij in zijn laatste brief ons op het hart wil binden: de grote waarde en de werking van Gods geïnspireerde Woord (vers 21).

‘En wij hebben...’ het enige middel om levend te maken en het geloof te

planten. Maar ook om het geloof te oefenen, om het licht te maken en om de Morgenster, dat is Christus (kanttekening 71), te doen opgaan in het hart van kinderen der duisternis. Eigenlijk spreekt Petrus een laatste woord ten afscheid, want hij weet dat zijn sterven dichtbij is (vers 14). Zo lang hij daartoe nog in staat is, zal hij dit iedereen inscherpen, vermanend en onderwijzend. Want de kerk der eeuwen moet weten: er is alleen maar licht en vastheid in het Woord Gods. Daarbuiten blijft alles donker.

Petrus heeft veel meegemaakt. Hij kan daarover veel vertellen. Nu is hij oud geworden. Hij zit vast in Rome en zal binnenkort de martelaarsdood sterven. Met hulpeloze handen schrijft hij een afscheidswoord. Wat zal hij schrijven? Over wat hij heeft meegemaakt? Over zijn geloofsoefeningen en ambtelijke ervaringen? Hij schrijft echter niet over zichzelf. De laatste keer dat hij de kerk der eeuwen nog wat mag meegeven, legt hij de vinger bij wat anders. Luister wat Simon, de apostel van Jezus Christus (2 Petr. 1:1), ons wil zeggen.

Petrus voelt zich een tentbewoner, die op het punt staat zijn kwetsbare aardse tent te verlaten. Zo lang er gelegenheid is, zal hij vermanen (vers 12 en 13). Er zal voor gezorgd worden dat we na zijn dood aan ‘deze dingen’ (vers 15) herinnerd zullen worden. Welke dingen? Dat staat in een lange zin (vers 16-21), maar de kern van zijn boodschap is onze tekst: Hoe spreekt de Heere? Hoe klinkt Zijn stem? Hoe kunnen we de heerlijkheid van de Middelaar aanschouwen?

Het vastere Woord

Dat weet Petrus bij ondervinding. Hij is met Jakobus en Johannes op de berg der verheerlijking geweest (Matth. 17). De stem van de hemel klonk vol majesteit en de heerlijkheid van de Zaligmaker schitterde! Het gaat niet om verhalen of sprookjes (vers 16). Het gaat om troostrijke werkelijkheid, om het spreken van

Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE AALBURG

Op 8 november 1969 overlijdt oud-ouderling A. Versteeg uit Wijk en Aalburg, in de leeftijd van 89 jaar. Van 1929 tot 1942 en van 1946 tot 1966 heeft hij de gemeente in het ambt gediend. Daarnaast heeft hij van 1953 tot 1962 zitting gehad in het curatorium. Als hij in het najaar van 1961 met zijn

gezondheid te kampen krijgt, mag hij op kennelijke wijze Gods nabijheid ervaren en daar ook over spreken. Enkele jaren later schrijft hij daarover: ‘Dit heb ik ondervonden dat men met alle weldaden, hoe groot die ook zijn, de Heere niet kan ontmoeten. Vier weken heb ik liggen staren naar dat vergelegen land en de Koning in Zijn schoonheid. Dat zijn dagen en nachten geweest. Ik had geen zonde en kon niet zondigen. Mijn wil was verslonden. O, die onbewolkte kimme der eeuwigheid. Die zoete vrede. Ik moest volkomen rust hebben. Die heb ik ook werkelijk gehad. Niet zoals de dokter dat bedoelde. Zonder onderlaai (onophoudelijk) heb ik gesproken, daar steeds mijn bed omringd was, de gehele dag. ’s Nachts was ik in vele meditatieën. Nooit is de dokter dat gewaar geworden. Ik was nooit moe. Wat een wonder toch’.

God en het zien van Jezus. Maar vaster, betrouwbaarder is het profetische Woord. Er staat een vergrotende trap. Dus, vergeleken met het gebeuren op de berg is dit vaster. Naarmate de tijden zich ontwikkelen en de verleiding en de dwaalleer alleen maar groter zullen worden, hebben we de Godsopenbaring in de onbedrieglijke woorden Gods, het hele Oude en Nieuwe Testament. Het zijn woorden ingegeven door de Heilige Geest (vers 21).

Er is alleen maar licht en vastheid in het Woord Gods.

God heeft zorg gedragen dat wij die mogen *hebben* (NGB, art. 3). Als een schat zijn die woorden ons toebe-trouwd (Rom 3: 2). En nu is het de grote zorg van Petrus dat we dit Woord kwijtraken. Daar is de vorst der duisternis alles aan gelegen: dat we geen acht slaan, want we hebben geen tijd, geen interesse, geen regelmaat, geen band, geen kennis. Vandaar déze dringende oproep: 'Gij doet wel dat gij daarop acht hebt!' Geeft u daarop acht? Ben u daarop gericht? Hebt u daarmee een band? Ziet u de waarde ervan? Beleeft u de waarheid ervan? Hoort u Gods stem erin? Hebt u de heerlijkheid van Immanuël erdoor gezien? Gij doet wél. Of, u doet verkeerd, u doet kwaad aan uw ziel en zaligheid als dit Woord dicht blijft. Dan blijft het altijd donker in uw leven.

Een duistere plaats

Dit Woord is een licht dat voortdu-rend schijnt. Waar? In een duistere plaats! Dat is ons hart, ons leven, deze

wereld. Dat is allemaal: enkel duister-nis. Wij zijn kinderen der duisternis, gehoorzaam aan de vorst der duis-ternis en zo op weg naar de eeuwige duisternis. Maar de Heere laat dit licht schijnen met een bepaalde bedoe-ling. Voor ons die de duisternis liever hebben dan het licht (Joh 3:19 en 20), voor ons die de duisternis verkiezen om te kunnen doorgaan met onze werken der duisternis. We willen niet gestoord worden door het licht. Toch blijft dit licht maar schijnen. Heb daar toch acht op! Het is het enige gena-demiddel dat de Heilige Geest wil gebruiken om af te dalen in de diep-ten van ons duistere kelderbestaan. Blijf er acht op slaan, in biddende eerbied en hartelijke verbonden-heid, totdat...

Een schijnend licht

Petrus mag er nog wat aan toevoe-gen, als een tweevoudige belofte: totdat er lichtstralen vallen in de diep-ten van Psalm 130. Nee, dan is het nog lang geen dag, laat staan dat de Morgenster al zou schijnen. Maar het is een voorbode ervan: het licht komt. U zult toch niet omkomen in de lange en bange nacht. Het hartenwerk van de Heilige Geest door middel van dit vaste profetische Woord maakt openbaar wat er allemaal huist in ons kelderbestaan. Maar het schijnt ook tot bemoediging en vertroosting: 'Mijn ziel wacht op de morgen, de morgen, ach wanneer?' Totdat de heerlijkheid van de Morgenster, van het Licht der wereld, van de Zon der gerechtig-heid opgaat in uw hart. Dan wordt Psalm 119 uw levenslied. En straks mag u zich eeuwig in het licht van God en het Lam verheugen.

Welke plaats heeft dit afscheidswoord van Petrus in uw dagelijks leven? Hoe weerbarstig de praktijk en hoe hard ons hart ook is, geef er toch acht op, want anders blijft het altijd donker, het begin van de eeuwige nacht. Het licht komt nergens anders vandaan dan van het beschreven Woord en het vleesgeworden Woord. Of heeft u toch liever de duisternis? ♦

Uit:
**DE GENEZING VAN DE
BLINDE BARTIMEÛS**
Theodorus van der Groe
(uitg. Den Hertog, Houten, 2020).

*ZEVEN LEERREDENEN
over LUKAS 18:35-43*

Zesde tekst uit Lukas 18:35-43

'Zeggende: Wat wilt gij dat Ik u doen zal? En hij zeide: Heere, dat ik ziende mag worden.'

Lukas 18:41

We zien hierin dat de Heere Zich weleens kan houden als onwetend van onze noden, omstandigheden en smekingen, maar dat Hij dan niet anders handelt dan hier met de blinde. Het scheen immers alsof de Heiland de nood en de begeerte van deze arme man niet kende, maar dat Hij dit eerst nog van hemzelf wilde vernemen. Op die manier handelde Hij gewoonlijk met de mensen, hun vragende naar dingen die Hij al vol-komen wist. En daarvoor had de Hei-land altijd wijze redenen. Hij zocht daarin altijd Gods eer en de zaligheid van de gelovigen.

Wanneer Hij dan nu *nóg* zo handelt met ons, alsof Hij onze nood niet kent, onze omstandigheden niet weet, onze gebeden en smekingen niet hoort, ja zelfs alsof Hij Zich met onze zaken niet bemoeit en daar geen acht op slaat, dan moeten wij altijd gebruik zoeken te maken van deze twee dingen:

- a. Wij moeten ons gemoed zoeken te versterken in het

*De genezing van
de blinde Bartimeüs*

► geloof aangaande de Goddelijke alwetendheid, almacht en getrouwheid van Christus. Dat Hij nooit aflat een nauwlettende zorg over ons en al Zijn volk te hebben, ofschoon het ons soms ook anders toeschijnt en voorkomt.

- b. Wij moeten dan ons gemoed zoeken te overtuigen dat Christus altijd met ons handelt in een weg van grote wijsheid en goedheid, ofschoon ons kleine verstand dat alles niet kan begrijpen. En daarmee moeten wij ons dan in de omstandigheden waarin we verkeren, zoeken te versterken, hoe vreemd en wonderlijk ons de handelingen van Christus met ons ook voorkomen. Met die gestalte moeten we dan gelovig en ootmoedig op de Heere Jezus blijven wachten, totdat Hij Zijn weg met ons zal voleinden, en het licht uit de duisternis zal voortbrengen, want: 'Wie gelooft, die zal niet haasten' (Jes. 28:16). Doch er is veel geestelijke genade nodig om iets daarvan in praktijk te leren brengen.

Wij mogen uit de handelwijze van de Zaligmaker met de blinde ook afleiden welk een grote wijsheid er in al Zijn wegen en werken steeds gevonden wordt, en hoe Hij nooit iets doet zonder goede reden of oorzaak. Als Hij hem dus vraagt: 'Wat wilt gij dat Ik u doen zal', dan heeft Hij daar zulke redenen voor, zoals wij gezien hebben. Met menselijke zaken is dat niet zo, geliefden! Tevergeefs zal men daar zoveel wijsheid en zulk goed overleg vinden. De mensen doen dikwijls vele dingen uit blinde opwelling, vooroordeel, kwade begierlijkheid, uit slinkse of verkeerde bevatting en dwaze nevenbedoeelingen. Daarom is er in hun zaken veelal geen wijsheid, betamelijkheid en rechtvaardigheid te bespeuren, evenmin als men fijn goud, paarden en edelstenen kan bespeuren uit een mest- of vuilnishoop. Maar gans anders is het met de woorden, zaken en handelingen van onze Zaligmaker! O, zelfs het minste daarvan verdient nog een zeer aandachtig onderzoek en overweging!

► wordt vervolgd

Deze driedelige artikelenreeks biedt een beknopte samenvatting van "Hoopvol afhankelijk", een handreiking voor het verslavingspastoraat. Deze uitgave werd aan het begin van het nieuwe kerkelijke seizoen door DMZ aangeboden aan alle ambtsdragers. De Vluchtheuvel en de Jeugdbond Gereformeerde Gemeenten leverden hierbij een wezenlijke bijdrage.

Hebt u vragen over verslaving of behoefte aan hulp? Neem dan contact op via info@stichtingdevluchtheuvel.nl of bel 0113-213098.

Verlangens en behoeften

Lisanne Voorwinden (De Vluchtheuvel)

Pieter Avé (Jeugdbond Gereformeerde Gemeenten)

Passen een junk en de kerk bij elkaar? Die gedachte gaat regelmatig door mijn hoofd, door mijn junkiehoofd. Op zondag zit ik in een Gereformeerde Gemeente ergens in het land. En bij de tweede gedachte van de preek kan ik zomaar verlangen, niet naar een snoepje, maar naar een pilletje of een lijntje poeder. Hoe komt een 17-jarige zover?

Iedereen is gevoelig voor verslavingen. Ons hart is gemaakt voor God; alléén in Hem vindt het rust. Alle mensen zijn voortdurend op zoek naar bevrediging van onze verlangens en behoeften, maar doen dat van nature buiten God. We zijn verslaafd aan de zonde, Christus zei: 'Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Een ieder die de zonde doet, is een dienstknecht der zonde'. Het zou ons daarom niet moeten verbazen dat, ook onder ons, mensen verstrikt raken in het web van verslaving. Het is hoogmoedig en gevaarlijk om te denken dat het u niet zal overkomen!

Kwetsbaar en bescherming

Tegelijkertijd laten onderzoeken zien dat sommige mensen kwetsbaarder zijn voor verslaving. Sommige

factoren beschermen ons. Andere vergroten juist het risico. Voorbeelden van beschermende omstandigheden zijn een gezonde persoonlijkheid, een warm gezin, open communicatie, een veilig leefklimaat, goedbetaald werk, enzovoorts. Ook wijzen onderzoeken uit dat kerkelijke betrokkenheid een beschermende factor tegen verslavingsproblematiek is.

Risicofactoren zijn bedreigende levensomstandigheden (zoals werkloosheid of armoede), een hogere mate van impulsiviteit (ADHD), prikkelgevoeligheid of behoefte aan 'beloning', of aangeboren eigenschappen die beïnvloed zijn door bijvoorbeeld alcoholgebruik van de moeder tijdens de zwangerschap. Als er sprake is van veel risicofactoren en weinig

beschermende factoren, is de kans op ontsporing groter.

Het is belangrijk om te benadrukken dat dit een algemene lijn beschrijft. Ook in warme, zorgzame gezinnen kan verslaving ontstaan, afhankelijk van de omstandigheden.

Dopamine

Het onderliggende probleem bij veel verslavingen houdt vaak verband met gevoelens van onzekerheid of een negatief zelfbeeld. In zo'n geval ligt een vlucht in verslavend gedrag op de loer. Net als bij alcohol- of drugsverslaving kan dit leiden tot een verhoogde afgifte van dopamine, een neurotransmitter die betrokken is bij het beloningssysteem en tijdelijke gevoelens van genot oproept. Op het eerste gezicht lijkt er niets aan de hand. De bevrediging is echter kortstondig, en de onderliggende emotionele leegte blijft bestaan. Juist dát maakt het gedrag zo verslavend: het moet steeds vaker herhaald worden om hetzelfde effect te bewerkstelligen.

Verzwijgen

Hulpverleners in verslavingsklinieken merken dat verslavend gedrag er vaak langzaam insluip. Iemand drinkt

bijvoorbeeld steeds meer om zich beter te voelen of spanning kwijt te raken. Daardoor beseft de verslaafde zelf het probleem vaak niet, terwijl de omgeving het wel ziet. Partner, ouders of kinderen herkennen het gedrag, maar verbergen het uit schaamte. Een vrouw meldt bijvoorbeeld haar man ziek, terwijl hij een kater heeft, uit angst dat hij zijn baan verliest. Dit noemen we medeaafhankelijkheid. Het helpt de verslaafde niet, maar houdt het probleem juist in stand.

Soms speelt de verslaafde daar zelf op in. Door leugens en verdraaiing van de waarheid laat hij of zij de omgeving twijfelen aan zichzelf. Dit heet emotionele manipulatie en kan veel schade veroorzaken, zoals onzekerheid en verlies van eigen identiteit. Dát is desastreus, want alleen door openheid en eerlijke communicatie kan de weg naar herstel beginnen. Voor de verslaafde, maar ook voor diens omgeving. Openheid is onmisbaar.

Gemeente

Terug naar de vraag uit de inleiding: passen een verslaafde en de kerk bij elkaar? Wat als blijkt dat iemand in uw gezin of kerkelijke gemeente worstelt met een verslaving? De natuurlijke

neiging van ons hart is vaak om afstand te nemen. 'Waar je mee omgaat, word je mee besmet', denken we dan. Of misschien denkt u: Ze had die pillen toch ook gewoon kunnen laten liggen?

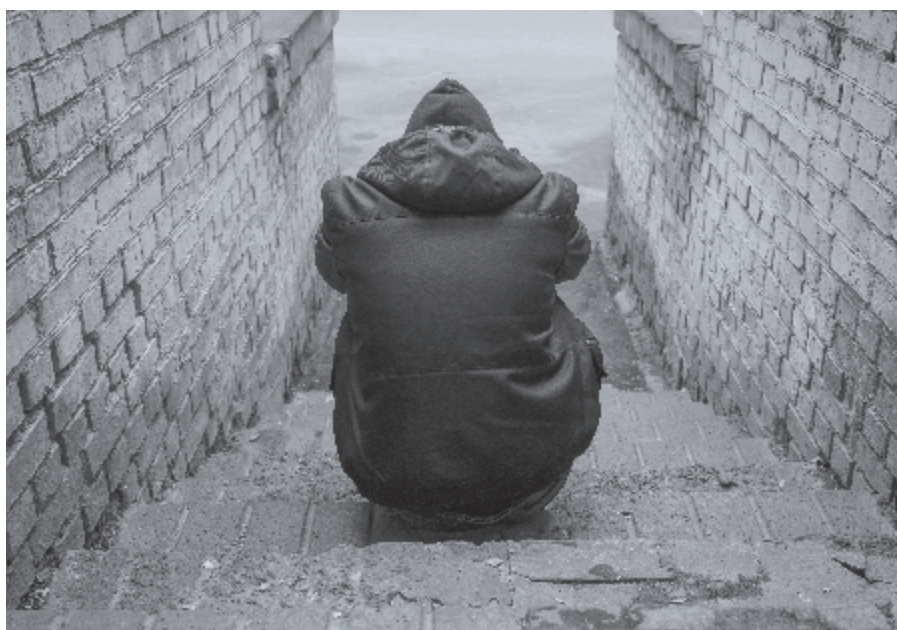
Het gevaar van roddel ligt dan op de loer; onder het mom van bezorgdheid wordt het verhaal al snel doorverteld, vaak net iets sensationeler dan het werkelijk is. Met alle schadelijke gevolgen voor de persoon in kwestie.

Aan de andere kant kunnen we ook doorslaan in vergoelijking, en alles bedekken met de mantel der liefde. In beide gevallen geldt: wie zo denkt of handelt, weerspiegelt niet het gevoel van het Hoofd van de gemeente (Filipp. 2:5-8).

Christus werd schertsend een vriend van tollenaars en zondaars genoemd (Matth. 11:19), en dat is misschien wel één van Zijn heerlijkste namen. Tegelijkertijd kwam Hij om (deze) zondaren tot bekering te roepen (Luk. 5:32). Wie zelf leeft van genade, is mild voor anderen. Wie heeft ervaren dat de Zoon hem heeft vrijgemaakt (Joh. 8:36), weet wat het is om verlost te zijn, en ook waarvan. En als u dat niet hebt ervaren, wat maakt u dan beter dan de verslaafde?

Tegelijkertijd hebt u als gemeentelid een taak: bied een luisterend oor, wees dichtbij. Niet alleen voor de verslaafde maar ook voor diens omgeving! ♦

In het derde en laatste artikel krijgt u praktische handvatten en antwoorden op de vraag: hoe nu verder?

► Sommige mensen zijn extra kwetsbaar voor verslaving.

Om het thema verslaving bespreekbaar te maken, zijn er lesbrieven ontwikkeld voor catecheten, ouders, JV-leidinggevendenden en docenten. Interesse? Ga naar danielonline.nl/daniel/#17reinheid voor meer informatie.

Steun Stoptober

Oktober staat opnieuw in het teken van Stoptober, een landelijke campagne die mensen aanmoedigt om te stoppen met roken. De kracht van dit initiatief ligt in de collectieve aanpak; samen stoppen en elkaar hierbij steunen.

G. van Veldhuizen, Gouda

Verschillende reformatorische scholen doen jaarlijks mee aan deze actie. Dat is geen overbodige luxe. Hoewel het sinds 1 augustus 2020 verboden is om op schoolterreinen te roken, lukt het scholen niet of nauwelijks deze maatregel te handhaven. Sterker nog, om buurtoverlast te voorkomen, richten sommige scholen toch een - zij het sobere - plek in waar gerookt kan worden.

Minder, maar te veel

Het positieve nieuws is dat het percentage rokers al jaren gestaag daalt. Tien jaar geleden rookte nog ongeveer 25 procent van de volwassenen; inmiddels is dat gedaald

naar zo'n 18 procent. Toch is dat nog steeds een enorme hoeveelheid mensen. Vooral onder jongeren is het roken nog wijdverbreid: in de leeftijdsgroep van 18 tot 25 jaar rookt bijna één op de vier.

We weten dat roken slecht is voor onze gezondheid. En toch..., ondanks de confronterende teksten op sigarettenpakjes worden er in Nederland jaarlijks miljarden sigaretten gerookt. Toen ik dat tot mij liet doordringen, moest ik denken aan een aangrijpende passage uit "Het labyrint van de wereld" van de Tsjechische pedagoog Jan Amos Comenius (1592-1670).

Eigen pijlen

In dit literaire werk beschrijft Comenius een pelgrim die in de wereld op zoek is naar het beroep dat het beste bij hem past. Tijdens zijn zoektocht komt hij ook op het wereldplein, waar een grote menigte mensen rondzwerft. Terwijl hij hen observeert, ziet hij plotseling de Dood verschijnen, voorzien van een zeis en een boog met pijlen. Luidkeels roept de Dood de mensen op te gedenken dat zij sterfelijk zijn. Niemand luistert. Ondertussen schiet de Dood zijn pijlen af en treft talloze mensen dodelijk. Even zijn de omstanders onder de indruk, maar al snel pakken ze de draad weer op en leven onbekommerd verder. Totdat ook zij getroffen worden.

Pelgrim vraagt zich af waar de Dood al die pijlen vandaan haalt. Dan doet hij een schokkende ontdekking: sommige mensen maken zélf pijlen en geven die in hun overmoed aan de Dood. Die bedenkt zich geen moment, neemt de pijlen aan en schiet de makers ermee in het hart. En dan schreeuwt Pelgrim het uit: 'Et mortis faber est quilibet ipse suae!' (de mens is de bewerkster van zijn eigen dood!). Hij concludeert dat veel mensen sterven door eigen toedoen en nalatigheid. Een aangrijpende gedachte.

Niet in gevaar begeven

Nu kunnen we dit natuurlijk niet alleen toepassen op roken. Wie dronken achter het stuur kruipt, brengt eveneens zelfgemaakte pijlen naar de Dood. Roekeloos gedrag kent vele verschijningsvormen.

Zondag 40 van de Heidelbergse Catechismus is duidelijk: 'dat ik mijzelf niet moedwillig in enig gevaar begeve'. In 1 Korinthe 6 wijst de apostel Paulus erop dat het lichaam van Gods kinderen duur gekocht is: 'Of weet gij niet, dat uw lichaam een tempel is van de Heilige Geest?' Hoewel Paulus hier primair waarschuwt tegen hoererij en ontucht, mag deze tekst ook worden toegepast op de zorg voor ons lichaam.

Kerk en wereld

We weten het. En toch knaagt er iets. Het lijkt soms alsof de wereld meer

oog heeft voor een gezonde levensstijl dan de gereformeerde gezindte. De overheid investeert miljoenen in campagnes, rookvrije omgevingen en hulptrajecten. Scholen, sportverenigingen en gemeenten zetten zich in voor een rookvrije generatie. En wij? Te vaak kijken we weg en vergoelijken we het.

Roken in openbare binnenruimtes, zoals in ziekenhuizen en gemeentehuizen, is al jaren verboden. Dat geldt ook voor kerkgebouwen. De tijd dat kerkenraadskamers blauw stonden van de rook ligt gelukkig achter ons. Toch kent menig kerkplein nog een rokersplek. En dat is onbegrijpelijk. In het kerkgebouw wordt gesproken over kostbare genadetijd, terwijl sommige kerk-gangers na de dienst een pakje sigaretten openen met de glasheldere waarschuwing: 'Rokers sterven jonger'.

Brits onderzoek toont zelfs aan dat één sigaret het leven met gemiddeld twintig minuten verkort. Dat betekent dat één pakje van twintig sigaretten een roker gemiddeld zeven levensuren kost. Kostbare genadetijd.

Kerkterrein rookvrij

Enkele jaren geleden vond een predikant een leeg pakje sigaretten op het kerkplein. Geschokt nam hij het mee naar de preekstoel en las tijdens de dienst de tekst op het sigarettenpakje voor. Het werd muisstil. Misschien een passend agendapunt voor de kerkenraadsvergadering in oktober: het kerkterrein rookvrij verklaren?

Als onze seculiere overheid zich op allerlei manieren inzet voor een rookvrije generatie, mag de kerk niet achterblijven. We komen terecht op voor het kwetsbare leven in de moederschot en keuren euthanasie met overtuiging af. Maar onze strijd voor het door God gegeven leven verliest haar kracht als we onszelf door roken moedwillig in gevaar brengen.

Stoptober is weer begonnen. Als we werkelijk betrokken zijn op onze jongeren, moeten we streven naar een rookvrije generatie. Deze beweging verdient onze hartelijke steun. ♦

De Vorst van het heir des HEEREN

ds. C. Sonneveld, Poederrijen

Voorts geschiedde het als Jozua bij Jericho was, dat hij zijn ogen ophief en zag toe, en zie, er stond een Man tegenover hem, Die een uitgetogen zwaard in Zijn hand had.

Jozua 5:13a

De HEERE is goed geweest in Gilgal. Het volk heeft er Zijn gunst mogen smaken. Maar nu moet men voorwaarts, de vijand tegemoet. Terug kan niet meer. Dat heeft iets spannends.

De Vorst tegenover Jozua

Op een dag verlaat Jozua het legerkamp om Jericho te verkennen. Als hij de hoge muren ziet, zal hij gezucht hebben: 'O God, hoe moet dat nu? Wie zal ons voeren in die vaste stad?' Herkent u die verzuchting? Ach, er zijn zoveel onmogelijkheden. Dat geldt de geestelijke strijd, maar ook de arbeid in Gods Koninkrijk.

Jozua schrikt op. Er staat iemand vóór hem; een Man met een getrokken zwaard. Het lijkt er dus niet goed voor Jozua uit te zien. Is hij ontdekt door de vijand? Is hij in de val gelopen? Opmerkelijk: Jozua vlucht niet en evenmin valt hij pardoos aan. Wel stelt hij een vraag: 'Zijt Gij van ons, of van onze vijanden?' Jozua kan maar aan twee partijen denken: je bent óf vriend óf vijand. En inderdaad, als het over de Heere gaat is het vóór of tegen. Er is geen tussenweg. We kunnen nooit neutraal zijn. Het is God of de Mammon.

De Vorst boven Jozua

Wat is het antwoord van die Man met het zwaard? Hij zegt: 'Nee, maar Ik ben de Vorst van het heir des HEEREN'. Deze Man staat boven de partijen. Zullen we dat bedenken? God is soeverein. Hij gaat niet met ons mee; wij moeten met Hem

mee. Jozua, de generaal van Israël, ontmoet hier zijn meerdere. Het is Christus vóór Zijn komst in het vlees; de 'Generalissimo', zoals Matthew Henry zo mooi zegt. Hij, de Opperbevelhebber van de hemelse legers, heeft de leiding. Dat moet Jozua leren. En wij ook!

Die grote Vorst zegt: 'Ik ben nu gekomen!' Nu! Juist nu de sacramenten weer functioneren en er sprake is van een verzoende betrekking. De Heere komt in een rechte weg. Hij komt altijd op tijd tot Zijn ellendig volk. Nooit te vroeg en nooit te laat. Ook nu! Hij Die tot Zijn Vader gezegd heeft: 'Zie, Ik kom', Hij zal niet achterblijven!

De Vorst met Jozua

Jozua valt voor Christus op zijn knieën neer. Hij maakt geen tegenwerping en gaat ook niet onderhandelen. Hij noemt zichzelf een 'knecht', verlegen om onderwijs en klaar om te gehoorzamen. Hij trekt zijn schoenen uit. Net als Mozes staat hij op heilige grond. De Heere is aan hem verschenen. O wonder, hij krijgt een Persoonsoopenbaring van Christus! De Vorst des hemels zal Zijn zwaard niet tégen Jozua gebruiken. Hij draagt het zwaard ten dienste van de Zijnen. Zelf ging Hij als Borg het zwaard tegemoet (Zach. 13:7). Hij schenkt genade en geeft een ander zwaard in handen: het zwaard des Geestes (Ef. 6:17). En Hij gaat Zelf voorop. Kom Jozua, kom volk, U hoeft slechts te volgen! ♦

► wordt vervolgd

Israël - Twee jaar na 7 oktober

ds. C. Sonneveld, Poederoijen

De datum zal voor altijd in onze gedachten blijven. Zeven oktober. Zwarte zaterdag. De dag waarop een islamitische terreurbeweging Israël binnenviel en de grootste moordpartij onder Joden aanrichtte sinds de holocaust. We zijn nu twee jaar verder. Hoe staat het nu met Israël?

Vergeeten

Nog steeds worden bijna 50 gijzelaars vastgehouden in de krochten van Gaza. Minder dan 20 van hen zijn nog in leven. De wereld heeft hen inmiddels vergeten. Een paar dagen was er medeleven met de slachtoffers, maar het duurde niet lang. Alle aandacht gaat inmiddels uit naar het leed van de Palestijnen. Geen woord over de genocide jegens christenen in Nigeria of over de jaarlijkse moord op 40.000 ongeboren kinderen in ons land. Selectieve verontwaardiging. Nieuwsmedia geven kritiekloos 'informatie' door die hun wordt aangereikt door de propagandamachine van Hamas. Westerse landen belonen de Hamas door zich uit te spreken voor een Palestijnse staat. Kortom, de massaslachting is vergeten.

Bekritiseerd

Ook in eigen kring lijkt een kanteling plaats te vinden. Onze vertegenwoordigers in de Tweede Kamer houden op een voorbeeldige wijze hun rug recht, maar in de achterban begint iets af te brokkelen. Niet gehinderd door veel historisch inzicht, spuit men kritiek op de enige democratische staat in het Midden-Oosten en op de regering van

dit geteisterde land. Christenen heffen belerend het vingertje op. Gemakshalve vergeet men hoe wij, de goede uitzonderingen daargelaten, de Joden in de steek hebben gelaten in en rond de Tweede Wereldoorlog. De liefde voor Israël blijkt flinterdun te zijn. Gewaagde uitspraken worden gedaan. Israël zou geen Israël meer zijn. Is dat geen zagen aan de poten van de staat Israël?

Ondermijnd

Ook theologisch kan Israël worden ondermijnd. Dat gebeurt wanneer men zegt dat het volk niet langer meer Gods volk is en het een andere god dient. Zou Smijtegelt het dan ook mis gehad hebben toen hij de Heere liet zeggen: 'Dan zal Ik aan *Mijn oud volk* gedenken'? Paulus noemt de Joden wel 'vijanden aangaande het Evangelie' (Rom. 11:28), maar voegt daaraan toe: 'om uwentwil'. Bovendien noemt hij hen aangaande de verkiezing 'beminden om der vaderen wil'. Daarop ligt bij hem de nadruk. God heeft Zijn volk niet verstoten (Rom. 11:1). Buiten Christus kunnen ook zij niet zalig worden (Rom. 10:9-13), maar Paulus begint Romeinen 10 met een liefdevolle

voorbode (vers 2) en een hartelijke aanbeveling: 'Want ik geef hun getuigenis dat zij een ijver tot God hebben, doch niet met verstand' (vers 2). Nu zijn wel 'enige der takken afgebroken' (Rom. 11:17), maar de HEERE is machtig ze weer in te enten in hun eigen olijfboom, en Hij zal dat doen ook (Rom. 11:30-32). Pas daarom op, heidenchristenen. Zaag de tak niet door waarop je zit!

Verkozen

Nu wordt wel gesteld dat Israëls verkiezing niets met de zaligheid te maken heeft. Men beroept zich op Calvijn. Men vergeet echter dat Calvijn spreekt van twee cirkels die in elkaar liggen. De buitenste cirkel is de verkiezing van Israël als volk (de nationale verkiezing). Daarbinnen trekt God een tweede cirkel: de verkiezing tot zaligheid. Het gaat uiteraard om die binnenste cirkel, maar deze staat niet los van de buitenste. God laat Israël niet los. 'Want de genadegiften en roeping Gods zijn onberouwelijk' (Rom. 11:29). Hoe schoon spreekt de kanttekenaar over Gods beloften in Romeinen 11. En hoe treffend hebben onze oudvaders dit alles naar voren gebracht in hun tijd! Is dat geluid nu aan het verstommen?

Behouden

Zeven oktober is niet meer uit te wissen. Er is gesuggereerd dat de Joden dit aan zichzelf te wijten hebben. Ze zijn immers volkomen seculier of hun godsdienst is puur eigenwillig. Meent men dat echt? Als de Heere met ons zou handelen naar wat wij verdiend hebben, zou Nederland allang 100 meter onder water staan. Laten we ons maar diep verootmoedigen en zoeken naar behoud voordat het te laat is. En laten we maar steeds doen wat vele van onze oude leraren deden: bidden om het behoud van onze oudste broeder. Bidden om wijsheid voor de regering van Israël in deze moeilijke tijden. Bidden om de vrede van Jeruzalem (Ps. 122:6). Bidt u mee? Thuis en in de kerk? Op de kansel en eronder? ♦

1. Persoonlijk beleefd
2. Bijbels belicht
3. Pastoraal begeleid
4. Perspectief geboden

Persoonlijk beleefd

J.J. de Graaf, 's-Gravendeel

Het was een teer moment: in Gods huis werd voor hen gebeden om de onmisbare zegen over hun zojuist gesloten huwelijk. Vanaf nu zouden ze als echtpaar door het leven gaan. Op hoop van zegen, met ook de kinderzegen: '... die het U belijft hen te zullen geven'. Maar de kinderzegen bleef uit. Een stil verdriet volgde, een onbegrepen weg.

Het onderwerp 'kinderloosheid' is precair, woorden doen er daarom toe. Ongewenste kinderloosheid is namelijk een onzichtbaar verlies, een maandelijks balanceren tussen hoop en vrees. Vaak wordt in stilte gebeden en geleden, binnen de intieme ruimte van het door de Heere gegeven huwelijk.

Afscheid

Een onvervulde kinderwens is het steeds meer afscheid moeten nemen van een verlangen, van een toekomstbeeld. Wat kan ernaar uitgezien worden: nageslacht te ontvangen, jezelf terug te zien, zorg en liefde kwijt te kunnen. Er zijn echtparen van wie de hoop steeds wordt afgesneden, die zich doelloos kunnen voelen, leeg. Des buiks vrucht is toch een beloning? Is er voor hun huwelijk dan geen kroon weggelegd? Waarom, Heere? Stilletjes hadden ze al wat namen bedacht en de werkkamer zou babykamer worden. Er was een beeld bij de aankleding van de wieg, zelfs waren er al wat baby-accessoires aangeschaft. Maar er volgde geen zwangerschap, niet het voelen trappelen in de moederbuis, niet samen een bevalling meegemaakt.

Bij broer en zus klinken de kinder-

stemmen wel in huis, de burens gaan naar een ouderavond op school. En bij die verjaardag zat men maar stilletjes niet deel te nemen aan een gesprek over bevallingen, luiers en schoolprestaties. Zij zou ook wel elke dag bij het schoolhek willen staan, hij had er ook zo graag een onderbroken nacht voor over gehad. En hoe vertederend was het idee om de eerste of enige te zijn met wie je kind zorgen en blijdschap zou delen!

Nu verwacht je vriendin zelfs haar eerste kleinkind al... dat raakt aan het eigen toekomstbeeld. Wie is er straks om voor mij te zorgen als dat nodig is? Zondag is er trouwens een doopdienst.

Spoken

Men weet het heel goed: het is belangrijk om erover te praten. Samen en met hen die liefdevol om je heen staan. Maar er kan ook dat knagende zelfverwijt zijn: ligt het aan mij dat wij geen kinderen krijgen? Het is moeilijk daar met anderen over te spreken. Zeker wanneer op weg naar verwerking er nog die perioden zijn van ongelof, boosheid, verwarring, marchanderen. 'We hebben de handen al vol aan elkaar'. Juist ook wanneer veel nagedacht wordt over de zin van een huwelijk zonder kinderen,

► Een stil verdriet, een onbegrepen weg.

bij medisch-ethische vragen, als het gebed niet verder lijkt te komen dan het plafond. Heere, wijs ons toch Uwe wegen...

Handen vouwen

Het kan confronterend zijn om de eigen vuisten gebald te zien, terwijl de handen gevouwen zouden moeten zijn. Met de jongeren van de gemeente is er gesproken over waaromvragen in het leven en probeerde je goed van de Heere spreken, bij thuiskomst komt het bericht dat een bevriend stel hun tweede kindje verwacht... en het is nog gepland ook. Er komt kramp in de handen.

Op het werk zegt een collega: 'Nou joh, ik begrijp dat geen kinderen hebben moeilijk is, maar je moest eens weten hoe moe ik ben na al die korte nachten thuis. Ik geef het je te doen'.

Hoe snel kan er iets gezegd worden! Jullie willen zeker eerst de kop van de hypotheek af hebben! Het geeft je zonder kinderen wel de mogelijkheid tot wat extra luxe, denk ik. Jullie kunnen gaan en staan waar je wilt, je bent niet gebonden. Overigens, misschien gaan jullie wel te gespannen met de kinderwens om, ik ken iemand die na heel wat jaren... Maar goed, je bent ook nog jong! En je hebt dan wel geen kinderen, maar bedenk: dan heb je er ook de zorgen niet van.

En zo gaat het echtpaar zijn weg. De Heere geve gebed: 'Wilt U hen Uw hulp en bijstand altijd bewijzen, ook als zij dat allerm minst verwachten?' ♦

► wordt vervolgd

Nieuwe overtuigingen

W. Fieret, Leerdam

Calvijn studeert in diverse steden: Parijs, Orleans en Bourges. Aan zijn tijd in Parijs bewaart hij geen goede herinneringen.

In het bekende Collège Montaigu heerst een ijzeren discipline. Er is weinig en eenzijdig eten en de leefomstandigheden zijn verre van aangenaam. Waarschijnlijk heeft zijn gezondheid daar een knak gekregen. Heel zijn leven heeft hij namelijk getobd met een ziekelijk en zwak lichaam.

Erasmus heeft eerder ook een tijd op Montaigu doorgebracht. Ook hij was van mening dat zijn latere lichaamskwalen te 'danken' waren aan het verblijf in dat Collège.

Interessant is dat Ignatius de Loyola, de oprichter van de Jezuïetenorde, aan Montaigu gestudeerd heeft in de tijd dat Calvijn er ook was. Het ligt voor de hand dat ze elkaar in die kleine gemeenschap ontmoet hebben. De Hollander Erasmus, de Fransman Calvijn, de Spanjaard Ignatius de Loyola: ze studeren allen aan dit beroemde instituut. Studenten uit verschillende landen en culturen ontmoeten elkaar. Die contacten zijn voor het vormingsproces van betekenis.

Eerste publicatie

Op 23-jarige leeftijd sluit Calvijn zijn studie af. Zijn ideaal is om zich in alle rust aan wetenschappelijk onderzoek te wijden. Zijn eerste boek is een commentaar op een van de werken van de Romeinse filosoof Seneca (ca.4 v.Chr.-65 n.Chr.). Veel kerkvaders hebben respect voor deze denker. Met zijn opvattingen komt hij namelijk dicht bij aan de Bijbel ontleende waarden en normen. Seneca's meest bekende boek is "De Clementia" [Over

► Calvijn studeerde in Parijs aan het bekende Collège Montaigu.

de zachtmoedigheid].

Calvijn ziet zijn commentaar op Seneca's werk als de kroon op zijn studie. Het is opvallend dat er in dit boek vrijwel niets te lezen is over de godsdienstige kwesties in die tijd. Calvijnenkenner dr. W. Balke schrijft dat Calvijn destijds op de grens leefde van twee werelden: humanisme en reformatie¹.

De belangstelling voor zijn eerste pennenvrucht is gering. Er worden weinig exemplaren van het werk verkocht. Dat moet voor de gedreven afgestudeerde jurist een teleurstelling geweest zijn.

Vlucht

Inmiddels is Calvijn opnieuw teruggekeerd naar Parijs. Een goede bekende van hem is Nicolaas Cop. Calvijn heeft deze man tijdens een eerder verblijf in de stad al leren kennen. Cop is inmiddels een man van aanzien geworden: rector van de universiteit.

In die functie houdt hij op 1 november 1533 een redevoering ter gelegenheid van de opening van het nieuwe academische jaar. Bij die plechtigheid zijn hoogwaardigheidsbekleders aanwezig.

De nieuwe rector spreekt over de christelijke filosofie en over de verhouding tussen wet en Evangelie.

Bij dit laatste gaat hij uit van de tekst uit Mattheüs 5:3a: 'Zalig zijn de armen van geest'.

In deze toespraak laat Cop horen dat hij aan de kant staat van velen die kritische vragen hebben bij leerstellingen en tradities van de Rooms-Katholieke Kerk. Opvattingen van Luther vormen een onderdeel van de rede.

Er is veel onderzoek gedaan naar de vraag of Cop zelf die rede heeft opgesteld. Calvijn wordt met grote regelmaat als een belangrijke medeauteur genoemd.

De rede maakt heel wat los. Er wordt een klacht tegen Cop ingediend.

Hij maakt zich daar zorgen over en ontvlucht de stad. Hetzelfde doet Calvijn, met achterlating van boeken en documenten.

Een aantal anderen wordt gearresteerd. Koning Frans I wil namelijk de verbreiding van de nieuwe ideeën radicaal de kop indrukken en beveelt de vervolging van de, zoals hij die noemt, 'vervloekte lutherse sekte'.

'Lutherse sekte'

Uit die woorden blijkt dat de koning alles op één hoop gooit. Ook mensen die vragen stellen bij de gang van zaken in de overheersende kerk en die zich inzetten voor een hervorming binnen die kerk, worden vervolgd. Hij en anderen scharen hen onder de noemer 'lutherse sekte'. Mannen als Erasmus, Lefèvre d'Etaples en Cop horen in deze jaren bij die groep die binnen de kerk orde op zaken willen stellen.

Hoe is dat met Calvijn? Na zijn overhaaste vertrek uit Parijs gaat hij naar Angoulême, een stad in het zuiden van Frankrijk. Is hij daar tot bekering gekomen? ♦

¹ W. Balke, Calvijn en de doperse radicalen, 21

Een psalm, een lied, of allebei

ds. J.M.D. de Heer, Rotterdam

Wat is er mis met opwekkingsliederen? Als liederen van Sela mijn geloof vertolken, mag ik ze toch luisteren en met mijn hart meezingen? We zingen in Psalm 116:1 toch ook: God heb ik lief? Wat maakt dat voor verschil? Tijd om meer inhoudelijk te kijken naar liederen die ingang vinden in tal van kerken.

Opwekkingsliederen, dat zijn heden-daagse liederen met een evangelische inslag, zijn heel populair. Het lied 'Ik zal er zijn' van de band Sela is al miljoenen keren beluisterd via internet. Ditzelfde geldt voor het evenzeer populaire lied 'Tienduizend redenen'. Ook andere liederen van Sela passeren met gemak de grens van een miljoen keer. Het kan haast niet anders of mensen die deze liederen luisteren willen ook graag dat ze worden gezongen of gespeeld tijdens een huwelijksdienst, een rouwdienst, op school of vereniging, of in de kerkdienst, eventueel gespeeld door de organist voor of na de dienst. En dat gebeurt allemaal in toenemende mate. En, het gaat de Gereformeerde Gemeenten niet voorbij.

Harten raken

Wat zijn de oorzaken dat opwekkingsliederen zoveel harten raken? We noemen nu drie redenen. Allereerst, opwekkingsliederen sluiten aan bij menselijke ervaringen. Het leven is ingewikkeld, veel mensen voelen zich gestrest, onbegrepen, eenzaam of onzeker over de toekomst. Dan zoeken ze, te begrijpen, troost en kracht. Opwekkingsliederen bieden dit. De verwoordingen liggen vaak op het vlak van begrip en troost, nabijheid en begrip. Is dat verkeerd? Op zichzelf niet. In de berijmde Psalm 145 staan de regels 'Hij is nabij de ziel, die tot

**En toch,
ook dan is de
overheersende
boodschap van
het lied:
Het komt goed
en ten diepste zit
het ook goed.**

Hem zucht; Hij troost het hart, dat schreiend tot Hem vlucht'. In het negende vers van Psalm 34 staat: 'God is 't verbroken hart, 't verbrijzeld en bedrukt gemoed, te allen tijd', nabij en goed'.

Daarmee raken we direct een punt van aandacht. De nabijheid en troost in de psalmen staan in het grote kader van Godsvreze, berouw over de zonde, verbrokenheid vanwege de schuld voor God. Dat zijn precies de klanken die in opwekkingsliederen spaarzaamelijk aan de orde komen. We zeggen dus niet: helemaal niet. En toch, ook dan is de overheersende boodschap van het lied: Het komt goed en ten diepste zit het ook goed.

Emoties

Opwekkingsliederen roepen ook emotie op. Niet alleen door de woorden, maar ook door de muziek, stemgebruik en de sfeer van de videopnames. Een evangelische musicus zei het zo: 'Muziek raakt, emotioneert, maakt stil. En ook: muziek enthousiasmeert, maakt blij en gelukkig'. Opnieuw, op zichzelf is het niet verkeerd als tekst en muziek ons raken in onze gevoelens. We lezen over Elia dat hij om een speelman vroeg (2 Kon. 3:15). De kanttekening legt uit dat de profeet de muziek begeerde om 'zijn hart eensdeels te stillen over het ongenoegen dat hij tegen den koning Joram had, anderdeels door lofzangen en gebeden die men speelde, tot God op te heffen, en alzo zich te bereiden om hetgeen hem God openbaren zou, in een welbereid hart te ontvangen'. Juist dan is het des te belangrijker welke boodschap wordt overgebracht!

Gods liefde

Een derde reden waarom opwekkingsliederen geliefd zijn, is juist het punt waarop ze eenzijdig zijn. De boodschap richt zich allereerst op Gods liefdevolle aanwezigheid. Dit is het centrale thema in het geliefde lied 'Ik zal er zijn' van Sela. De regenboog, zo lezen we, is als de stem van God die zegt: Ik ben bij jou. In hun eveneens populaire lied 'Een toekomst vol van hoop' klinkt: 'Ook al zijn er duizend vragen, al begrijpen wij U niet, U blijft ons met liefde dragen, U die alles overziet'. Het ook geliefde lied 'Doop' van Sela draait ook om Gods liefde. Het refrein zingt: 'Uit het water van de doop, putten wij geloof en hoop, dat Gods trouw en liefde blijvend is'. Opnieuw, Gods liefde mag bezongen worden en zal tot in alle eeuwigheid bezongen worden. Psalm 116:1 - 'God heb ik lief...' - vertolkt op een dierbare manier de beleving van het hart als God Zijn liefde schenkt. Dat geeft wederliefde in het hart (1 Joh. 4:19). Tegelijkertijd valt op dat in de psalm veel vaker wordt gezongen over Gods heiligheid en rechtvaardigheid dan over Zijn liefde. En juist die elementen ontbreken te vaak in opwekkingsliederen. ♦

► slot volgt

Kinderkens!...**J. Mastenbroek e.a.**

194 pag., bestellen via

blitterswijk@kliksafe.nl; € 25,-.

Deze eigen uitgave omvat levensbijzonderheden, brieven en overdenkingen van Tona van Blitterswijk-Roodhorst (1965-2017). Het eerste deel bevat haar jeugdjaren, huwelijk en kerkelijke weg van het Hervormd Lokaal naar de Gereformeerde Gemeente te Gouda. Daarna verhaalt wijlen J. Mastenbroek het openbaar komen van borstkanker en behandelingen onder meer in het Duitse Krefeld. In het tweede deel volgen allerlei aantekeningen en overdenkingen van Tona zelf. Het is bijzonder om te lezen hoeveel tijd iemand besteedt aan het onderzoeken van het Woord en het mediteren daarover. Dat alles naast haar vele werk in het gezin van negen kinderen en het winkeltje dat ze runt. Regelmatig leest ze in haar

Bijbel en wat haar aanspreekt, stelt ze op schrift of op losse papiertjes en zelfs op papieren zakdoekjes. Veel preken las ze van Smijtegelt waar ze geestelijk veel aan heeft gehad. In het ziekenhuis van Krefeld werd ze de 'dominee' genoemd omdat ze iedereen aansprak over het enige nodige. De aantekeningen en brieven aan de Goudse predikant, ds. G. Clements, zijn wat minder ordelijk en vaak niet helemaal te volgen. Ook staan er regelmatig taalfouten in.

De ernstige ziekte gaat door en tast ook haar botten en lever aan. Op 51-jarige leeftijd sterft deze moeder en oma. Het 'In Memoriam' uit de kerkbode, de rouwadvertenties, de gehele rouwpreek, de toespraken op het graf en het uitgesproken dankwoord zijn opgenomen in het laatste deel van dit boek. Er is veel wat vooral voor de naaste familie lezenswaardig is. Maar het 'graven in de Schrift' en 'het begeren te leven achter Christus' is navolgenswaardig voor elke lezer.

O.G. Labee-Scheurwater, Veenendaal

**Jozua, de zoon van Nun,
de knecht des HEEREN**
ds. C. Hogchem

uitg. Gebr. Koster; 400 blz.; € 34,90.

Voor ons ligt een nieuwe uitgave met een serie Bijbellezingen van ds. C. Hogchem over Jozua. In de eerste plaats willen we opmerken dat merkbaar is dat onze broeder niet alleen geholpen is op de kansel, maar ook veel tijd heeft doorgebracht in de studeerkamer. Het boek Jozua is op het eerste oog niet eenvoudig, maar wordt in eenvoudigheid verklaard op doorwrochte wijze.

Ten tweede merken we op dat de preken op Schriftuurlijke en bevindelijke wijze het leven van Gods kinderen laten proeven en smaken. Een volk dat voor onmogelijkheden staat en uitziert naar een wonder wordt gedurig gewezen op de Heere: 'De uitgestelde hoop krenkt het hart. Altijd zorgt God voor Zijn eigen eer.

Ook is Hij een verrassend God en als Hij komt, brengt Hij alles mee'.

Ten derde wijzen we op de lijnen die in iedere preek worden getrokken van Jozua naar de Meerdere van Jozua. Het noodzakelijke bloed van Christus drupt door de overdenkingen heen als balsem voor de vervloekte ziel. Er is onderwijs voor de kleintjes met onvervalste melk en voor de meer begenadigden met vaste spijs. 'O, het is waar, Gods kinderen zouden in het strijdperk van dit leven al duizendmaal zijn vergaan, als Christus hen niet zou beschutten en bewaren'. Dat is de boodschap die iedere keer doorklinkt in tijden van voorspoed, zegen, strijd, moeite, tegenslag, onmogelijkheid en alle andere gestalten die we kunnen bedenken.

Zo is dit boek een ernstige roepstem tot bekering maar ook een onderwijzende en vertroostende stem: '... want de HEERE ulieder God is een God boven in de hemel en beneden op de aarde'.

ds. W. Mouw, Opheusden

ROBERT MURRAY MCCHEYNE

STEM UIT HET VERLEDEN

Brief aan Johnny Thain

Beste jongen,

Het verblijdde mij zeer jouw vriendelijk briefje te ontvangen, en ik stuur je graag een kort briefje terug. Je ligt me na aan het hart, omdat je ziel kostbaar is; en als je ooit tot Jezus gebracht, gewassen en gerechtvaardigd wordt, dan zul je Hem heerlijker loven dan een engel des lichts.

Vandaag reed ik over een met sneeuw bedekte weg, die nog door geen voet betreden was. Wat was die sneeuw helder wit! Ik moest elke keer maar weer denken aan dat vers: 'Was mij, en ik zal witter zijn dan sneeuw'. Dat is een aangenaam gebed, zorg dat het ook jouw gebed wordt. Zonder je vaak af en zie op tot

Jezus, Die gestorven is om ons van onze zonden te wassen, en zeg: 'Was mij'.

Amelia Geddie was eens gekleed in een nieuw wit jurkje en droeg een hoed met rode lintjes, en iemand zei tegen haar: 'Nu vind je jezelf zeker wel netjes en schoon, hè?' 'Ach nee', zei ze, 'dat zal ik pas denken als ik bekleed ben met de voortreffelijke witte mantel van de gerechtigheid van mijn Verlosser'.

Het verheugt mij, beste jongen, dat je denkt dat God je verdrukt om je tot Hem te brengen. Dit is juist de reden waarom Hij je slaat. Liefde is gegraveerd in Zijn hart en Zijn hand. Maar zie er wel op toe dat Hij je tot Zich brengt. Stel het niet uit. De poel van vuur en sulfer strekt zich uit onder iedere ziel die in de zonde leeft. 'De goddelozen hebben geen vrede', zegt de Heere. Zou de Heere Jezus het gordijn slechts wegschuiven en

jou Zijn schoon gelaat tonen en Zijn gewonde zijde, en dat er in Hem plaats is voor de schuldigste zondaar, dan zou je met de korden der liefde tot Hem getrokken worden. (...)

Bedenk, Johnny: je hebt weleens meer geweend over je ziel, gebeden en Jezus gezocht. Heb je Hem gevonden? Of heb je met de vrouw van Lot achterom gekeken, en ben je een harde, koude zoutpilaar geworden? Word weer wakker en roep de Naam des Heeren aan. Misschien is je tijd wel kort; God weet het. Het langste leven is toch een kort leven; en je leven is juist de tijd die je krijgt om bekeerd te worden. Zij die het vroegst tot Jezus' hart gebracht worden, zijn het gelukkigst'.

Uit: "Zo gij Zijn stem dan heden hoort", Robert Murray McCheyne; uitg. Den Hertog, 2025 (8ste druk).

Kerknieuws

BERICHT CLASSIS UTRECHT

Het is met grote droefheid dat de classis Utrecht zich genooddaakt ziet het onderstaande mee te delen.

In De Saambinder van 18 september jl. is de mededeling gedaan van de tijdelijke schorsing van ds. G. Pater. De classis Utrecht heeft een commissie ingesteld om onderzoek te doen naar de feiten die aan de schorsing ten grondslag liggen. Op vrijdag 3 oktober 2025 heeft deze commissie haar bevindingen aan de classis gerapporteerd. De classis heeft deze bevindingen gewogen en zich een oordeel hierover gevormd, gehoord hebbend de deputaten ex artikel 49 van de Dordtse Kerkorde.

Met leedwezen moeten we meedelen dat de classis het ingrijpende besluit heeft moeten nemen om ds. Pater met onmiddellijke ingang af te zetten als dienaar des Woords, vanwege overtreding van het zevende en negende gebod van de Wet des Heeren, volgens de artikelen 79 en 80 van de Dordtse Kerkorde.

Dit is een zeer ingrijpend besluit voor alle betrokkenen. We roepen u op broeder Pater en zijn gezin, de kerkenraad en gemeente van Waardenburg en alle betrokkenen op te dragen aan de troon van Gods genade.

**Classis Utrecht
Gereformeerde Gemeenten**

VERSLAG VERGADERING CLASSIS RIJSSEN 5 SEPTEMBER 2025

Namens de roepende kerk Arnhem opent ds. P.D. den Haan de vergadering op de gebruikelijke wijze. Gememoreerd wordt het overlijden van ds. R. Kattenberg, die de gemeente van Arnhem twee periodes heeft gediend. Daarnaast ook de ambtsjubilea van ds. J. Karels (50 jaar predikant), ouderling J.A. Kluin te Terwolde-de Vecht (35 jaar) en ouderling F. Elshout te Apeldoorn (40 jaar). De twaalf gemeenten zijn wettig vertegenwoordigd. Het moderamen wordt gevormd door: ds. R.A.M. Visser, preses; ds. P.D. den Haan en ds. A. Schreuder, assessoren; tweede scriba: ouderling

A.C. Kooijman, en quaestor ouderling Z. Klaasse. Aan de aanwezige diakenen wordt keurstem verleend. De notulen van de vorige classisvergadering worden goedgekeurd. De vergadering neemt kennis van een brief van ds. J.M.D. de Heer over de zorgvuldigheid bij het verspreiden van ambtsgeheime notulen inclusief bijlagen van de Particuliere Synode. De preses roept eenieder die hierin verantwoordelijkheid heeft, goede nota van deze brief te nemen. De vergadering verkiest ouderling A.C. Kooijman (Apeldoorn) als eerste scriba. In de vacature van tweede scriba wordt ouderling H. Baan (Rijssen-Noord) verkozen. Beiden aanvaarden hun verkiezing. De vergadering stemt in met de volgende voorstellen tot benoeming: diaken J. Averink (Rijssen-West) als secundus classisdiaken, ouderling J.D. Overeem (Deventer) als lid van de Voorbereidingscommissie appelpzaken, ouderling

J. Rolleman (Rijssen-West) als plaatsvervangend lid van dezelfde commissie en ouderling H. Baan (Rijssen-Noord) als lid van het college van visitatoren. De ouderlingen J. Karels (Rijssen-West) en H.J. Blankenstijn (Apeldoorn) worden respectievelijk als voorzitter en lid benoemd van de Centrale Evangelisatie Commissie Emmen. De vergadering kijkt met waardering terug op de ambtsdragersbijeenkomst die in juni is gehouden en stemt in met het voorstel om voortaan elke twee jaar een dergelijke bijeenkomst te organiseren. Een drietal appelpzaken wordt behandeld. Vervolgens stemt de classis in met de financiële stukken inzake het werk van de quaestor. Tijdens de rondvraag wordt aandacht gevraagd voor de pastorale zorg vanuit de betreffende kerkenraad voor een appellant na een uitspraak van de classis. Ook wordt – om fouten in het

proces te voorkomen - voorgesteld om de correspondentie rond appelpzaken voortaan via de scriba van de classis te laten lopen en niet via de roepende kerk. Daarnaast wordt voorgesteld dat de scriba van de classis namens de scriba van de roepende kerk de stukken van de classisvergadering beschikbaar stelt. Als laatste wordt voorgesteld om de stukken van de classisvergadering in het vervolg digitaal ter beschikking te stellen aan de afgevaardigden. De scriba's van de classis zullen zich hierover buigen en bereiden - in overleg met het deputaatschap Kerkrecht - een voorstel voor. Beekbergen is de roepende kerk voor de eerstvolgende classisvergadering, zij zal die samenroepen op 6 februari 2026 in de Noorderkerk te Rijssen. Ouderling L.M. Roeleveld van de roepende kerk Arnhem eindigt de vergadering, waarna de preses de vergadering sluit.

A.C. Kooijman, eerste scriba

Berichten

GESCHENKBOEKJE VAN STICHTING SHALOM

De werkgroep Shalom (onderdeel van de Stichting tot Hulpverlening van de Geref. Gemeenten in de Particuliere Synode Zuid) verleent 'naastenhulp' aan mensen die ten gevolge van psychische of psychosociale problemen in een sociaal isolement terechtgekomen

zijn'. De werkgroep heeft nog een aantal exemplaren van "Vreest niet", een meditatieboekje geschreven door predikanten uit de Geref. Gemeenten. Het is bedoeld als een bemoedigend geschenk aan mensen die te maken hebben met zorg, lijden en verdriet. De prijs is € 7,50 (excl. verzendkosten). De opbrengst is voor het werk van Werkgroep Shalom. Meer informatie: www.werkgroepshalom.nl, e-mail: contact@werkgroepshalom.nl, of tel. 06-12599648.

VERKOPINGEN

Poederloijen - Op zaterdag 11 oktober (9.30-14.00 uur) houdt vrouwenvereniging Ruth een verkoping in dorps huis Podarwic (Burg. Posweg 1). De opbrengst is voor zending en evangelisatie.

Rotterdam - Op zaterdag 11 oktober (10.00-13.00 uur) is er een najaarsverkoop in serviceflat Rehoboth, Michelangelostraat 98, Rotterdam (naast de Sionkerk van Rotterdam-Alexanderpolder). De opbrengst is voor St. Mercy-Nigeria. Zie www.mercy-nigeria.nl

AUTOTOCHT BRABANT

Op zaterdag 18 oktober organiseert de actiecommissie van de gemeente in Veen een autopuzzeltocht door Brabant. De rit staat in het teken van 80 jaar bevrijding. Gevuld tasje krijgt u mee, onderweg is er een versnapering en bij terugkomst is er friet te koop. Kosten deenname volwassene: € 10,-, kind tot 12 jaar € 5,-, per gezin in 1 auto max € 30,-. Vertrektijd tussen 13.00 en 14.00 uur vanaf de Thaborkerk, Mus-sentiend 10, Veen. Aanmelden via acties@gergemveen.nl tot en met woensdag 15 oktober.

ZANGAVOND

Kesteren - Hersteld Herv. Kerk, vr. 17 okt., 19.30 uur, Betuwse mannenzangavond m.m.v. bovenstemgroep, Martin Weststrate, orgel; leiding ds. J. van Laar; collecte voor Bijzondere Noden (toegang alleen mannen).

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

“
Menigeen heeft
het schip van
zijn weldaden
laten zinken
door er te veel
in te laden’

- THOMAS BROOKS -

Kerkdiensten

ZONDAG 12 OKTOBER 2025

Aalst 14.30 uur ds. F. Mulder;
Alblasserdam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; **Amersfoort** 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; **Amsterdam** 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. H. van der Heiden; **Apeldoorn** 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Arnhem** 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; **Barendrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; **Barneveld-Centrum** (locatie: GG Barneveld-Zuid) 8.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. E.J. Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 11.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Beekbergen** 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Benthuizen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Clements; **Berkenwoude** 10.00 uur ds. P.J. de Raaf en 19.00 uur ds. M.L. Dekker; **Bodegraven** 18.30 uur ds. W. Harinck; **Borssele** 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. W. de Jong; **Boskoop** 9.30 uur ds. M.L. Dekker en 16.30 uur (H.D.) ds. P.J. de Raaf; **Brakel** 10.00 en 18.00 uur stud. A.M.C. Westeneng; **Burgh-Haamstede** 15.30 uur ds. S. Maljaars; **Capelle aan den IJssel-West** 10.00 uur ds. L. Blok en 15.30 uur ds. C. Sonneveld; **De Valk-Wekerom** 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; **Delft** 15.30 uur ds. M.L. Dekker; **Den Haag-Scheveningen** 19.15 uur ds. W.A. Zondag; **Deventer** 15.00 uur ds. A.T. Huijser; **Dinteloord** 14.30 uur stud. L.J. van den Berge; **Dirksland** 15.00 uur stud. H.R. Keurhorst; **Doetinchem** 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. P.G. Heijkamp; **Dordrecht** 10.00 en 16.45 uur ds. W.A. Zondag; **Drachten** 9.30 en 19.00 uur ds. M. Blok; **Ede** 9.30 en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Eindhoven** 19.30 uur ds. A.T. Vergunst; **Elspeet** 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 9.30 en 16.00 uur ds. W. Silfhout; **Enkhuizen** 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 15.00 uur ds. P.D. den Haan; **Enter** 19.00 uur ds. J.B. Huisman; **Ermelo** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. K. Boeder; **Genemuiden** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Verschuure; **Goes** 14.00 uur ds. M. Karens; **Gorinchem** 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; **Gouda** 15.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Goudswaard** 19.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Groningen** 15.30 uur ds. M.

Blok; **Hardinxveld-Giessendam** 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. J.C. Kriekaart; **Hendrik-Ido-Ambacht** 10.00 en 15.30 uur (Evangelisatiedienst) ds. M.H. Schot; **Hilversum** 10.00 en 17.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoedekenskerke** 10.00 en 15.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Hoofddorp** 18.30 uur ds. P. Mulder; **Hoogeveen** 19.00 uur ds. A. Verschuure; **Kamperland** 15.30 uur ds. C. van Krimpen; **Kapelle-Biezeling** 10.00 uur ds. C. Harinck en 15.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Kesteren** 12.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; **Klaaswaal** 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; **Kootwijkerbroek** 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. G. Beens; **Kortgene** 10.00 uur ds. C. van Krimpen en 14.00 uur ds. G.J. Baan; **Krabbendijke** 18.00 uur ds. P.C. Vlot; **Krimpen aan den IJssel** 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Kruiningen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Hoogeland; **Leerdam** 10.00 en 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Leiderdorp** 10.00 en 16.00 uur ds. P. Mulder; **Lelystad** 15.00 uur ds. K. Boeder; **Lisse** 10.00 en 16.00 uur ds. J. Kroon; **Marknesse** 9.30 en 15.30 uur stud. D. de Jong; **Meeuwen** 15.30 uur stud. A.M.C. Westeneng; **Melissant** 15.00 uur ds. C. van Ruitenburch; **Middelburg-Centrum** 9.30 en 18.30 uur ds. G.J.N. Moens en 14.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Middelburg-Zuid** 9.30 en 16.00 uur ds. M. Boersma; **Middelharnis** 9.30 en 18.00 uur stud. H.R. Keurhorst; **Mijdrecht** 15.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Moerkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. H. Brons; **Naaldwijk** 15.15 uur ds. H. Brons; **Nieuw-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Nieuwe-Tonge** 14.30 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwer Ter Aa** 15.15 uur ds. J. Beens; **Nieuwerkerk** 9.30 en 15.00 uur stud. K.L. Blok; **Nijkerk** 9.30 en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nisse** 9.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Nunspeet** 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. A. Schot; **Ooltgensplaat** 9.30 en 18.00 uur stud. L.J. van den Berge; **Oosterend (Texel)** 10.00 en 16.00 uur stud. B.J. Meulmeester; **Oosterland** 10.00 uur ds. J.J. Tanis en 18.30 uur

stud. K.L. Blok; **Oostkapelle** 19.00 uur ds. G.J. Baan; **Oostvoorne** 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Opheusden** 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. W. Mouw; **Oud-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Ouddorp** 18.30 uur stud. W. van Ee; **Oude-Tonge** 18.00 uur ds. J.J. Tanis; **Oudemirdum** 9.30 en 14.30 uur ds. A.E. Brijder; **Poortugaal** 9.30 en 15.30 uur stud. W. van Ee; **Poortvliet** 10.00 uur ds. P.C. Vlot; **Puttershoek** 14.30 uur ds. W.A. Zondag; **Rhenen** 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk** 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 15.00 uur (H.D.) ds. J. van Rijswijk; **Rijssen-Noord** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **Rijssen-West** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. S.W. Janse; **Rilland-Bath** 9.30 uur ds. A.T. Vergunst en 18.30 uur ds. M. Boersma; **Rotterdam-Alexanderpolder** 14.15 uur ds. P.J. de Raaf; **Rotterdam-Centrum** 19.00 uur ds. M.H. Schot; **Rotterdam-IJsselmonde** 9.30 en 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Scherpenzeel** 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. J. Beens; **Sint Annaland** 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; **Sliedrecht** 9.30 (H.A.) en 17.00 uur ds. R.T. Michielse; **Soest** 15.00 uur ds. A.A. Brugge; **Spijkenisse** 18.30 uur ds. M. Joosse; **Sprang-Capelle** 14.30 uur ds. E. Bakker; **Stolwijk** 10.00 en 19.00 uur ds. C. Hogchem; **Terneuzen** 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Terwolde-De Vecht** 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. J. Janse; **Tholen** 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburch; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; **Uddel** 10.00 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; **Utrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Veen** 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; **Veenendaal** 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. B. Labee; **Vlaardingen** 10.00 en 16.30 uur ds. J.M. Evers; **Vlissingen** 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. G.J. Baan; **Waarde** 9.30 en 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Wageningen** 10.00 uur ds. H.J. Agteresch en 15.00 uur ds. A. Schreuder; **Werkendam** 13.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Westkapelle** 9.30 en 18.30

uur ds. S. Maljaars; **Wierden-Aadorp** 15.00 uur ds. S.W. Janse; **Woerden** 10.00 en 18.30 uur ds. J. IJsselstein; **Wolphaartsdijk** 9.30 en 18.30 uur ds. M. Karens; **Zeist** 18.30 uur ds. A. Schot; **Zoetermeer** 10.00 en 18.30 uur ds. J.B. Zippro; **Zwijndrecht** 9.30 en 16.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle** 18.00 uur ds. A.E. Brijder.

DINSDAG 14 OKTOBER 2025

Alphen aan den Rijn 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Ede** 19.30 uur ds. J.B. Huisman; **Middelburg-Zuid** 19.45 uur ds. M. Boersma.

WOENSDAG 15 OKTOBER 2025

Aalst 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; **Barendrecht** 19.30 uur ds. M. Joosse; **Beekbergen** 19.30 uur ds. A. Schreuder; **Brakel** 19.30 uur ds. W. Mouw; **Dordrecht** 19.45 uur ds. W.A. Zondag; **Ermelo** 13.30 uur (huw.bev.) ds. K. Boeder; **Gorinchem** 19.30 uur ds. S.W. Janse; **Hoofddorp** 19.45 uur ds. A. Schot; **Hoogeveen** 19.30 uur ds. A.E. Brijder; **Katwijk aan Zee** 19.45 uur ds. W.J. Karels; **Leiderdorp** 19.30 uur ds. P. Mulder; **Marknesse** 19.30 uur ds. D. de Wit; **Meeuwen** 19.30 uur ds. M.G. van Middendorp; **Nunspeet** 14.00 uur (huw.bev.) ds. A. Schot; **Oosterend (Texel)** 19.00 uur stud. B.J. Meulmeester; **Oud-Beijerland** 19.30 uur (Evangelisatiedienst) ds. E.J. Boudewijn; **Oude-Tonge** 19.30 uur ds. J. van Laar; **Poederrijen** 19.30 uur ds. C. Sonneveld; **Rhenen** 19.30 uur ds. F. Mulder; **Rotterdam-Alexanderpolder** 19.30 uur ds. M. Karens; **Rotterdam-IJsselmonde** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Scherpenzeel** 19.30 uur ds. J. Beens; **Zeist** 19.30 uur ds. C. van Ruitenburger; **Zwijndrecht** 19.30 uur (voor de GBS) ds. C. van Krimpen.

DONDERDAG 16 OKTOBER 2025

Boskoop 19.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Capelle aan den IJssel-West** 19.45 uur ds. A. Schot; **Dirksland** 19.30 uur ds. F. Mulder; **Ede** 14.00 uur (huw.bev.) ds. J.B. Huisman; **Genemuiden** 19.30 uur ds. A. Verschuure; **'s-Gravenzande** 19.45 uur ds. G.J. van Aalst; **Hendrik-Ido-Ambacht** 19.30 uur ds. M.H. Schot; **Nieuwe-Tonge** 19.30 uur stud. L.J. van den Berge; **Nieuwer Ter Aa** 19.30 uur ds. G. van Manen; **Nieuwerkerk** 19.30 uur ds. L. van der Kuijl; **Nijkerk** 19.30 uur (voor de zending) ds. M. Blok; **Nunspeet**

14.00 uur (huw.bev.) ds. A. Schot; **Ouddorp** 19.30 uur ds. J. Janse; **Poortugaal** 19.30 uur ds. P. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 19.30 uur ds. J.B. Huisman; **Tricht-Geldermalsen** 14.30 uur (huw.bev.) ds. M. Joosse en 19.30 uur ds. A.A. Brugge; **Veenendaal** 14.00 uur (huw.bev.) ds. B. Labee; **Yerseke** 14.30 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen.

VRIJDAG 17 OKTOBER 2025

Berkenwoude 14.00 uur (huw.bev.) ds. M.L. Dekker; **Kootwijkerbroek** 14.00 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; **Nijkerk** 13.30 uur (huw.bev.) ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Scherpenisse** 14.00 uur (huw.bev.) ds. M. Blok; **Tholen** n.n.b. (huw.bev.) ds. C. van Ruitenburg.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 12 OKTOBER 2025

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2) 9.30 uur; **Amsterdam** (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; **Breda** (Vriesdongen 1) 10.30 uur; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. J.M. Walhout en 16.00 uur; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; **Rotterdam** (Gouwstraat 36b) 14.00 uur evang. M. Rozema; **Scheveningen** (Keizerstraat 177) 14.30 uur evang. M. van Velden; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 10.00 uur evang. H.J. van den Boogaart en 16.00 uur ds. A.T. Vergunst.

Advertenties

Vergaderen op een sfeervolle en rustige locatie nabij Rotterdam?
Welkom in **De Veldschuur!**
Vraag vrijblijvend een offerte aan
via viainfo@develdschuur.com of
bel 06 2205 0396.

14e BETUWSE MANNENZANG
Hersteld Hervormde Kerk KESTEREN
D.V. vrijdag 17 oktober 2025, 19.30 uur
Niet-ritmische psalmzang met bovenstem
Orgel: Martin Weststrate
Trompet: Wilhelm Groenendijk
Leiding: Ds. J. van Laar
Toegang uitsluitend mannen
Info: www.betuwsebovenstemgroep.nl

Werken op Texel

Basisschool Timótheüs

DRINGEND!

**Vanwege de groei van onze school
en ter versterking van ons
lesgevend team in de onderbouw,
zoeken wij een**

Groepsleerkracht

(0,6 - 1 FTE bespreekbaar)

Bijbels onderwijzen op Texel?

Meer informatie

Voor meer informatie over de vacature kun je contact opnemen met W.H. Heenck, directeur a.i.
Telefoon: 06-49409168 E-mail: directeur@bstim.nl
Voor een kennismakingsbezoek ben je van harte welkom.
Kijk op www.endanwordjeleraar.nl voor meer informatie.

Solliciteren

Voel je je aangesproken door deze advertentie?
Stuur dan je sollicitatie per e-mail naar de secretaris van het schoolbestuur:
J. Stark, E-mail: jstexel@kliksafe.nl of bel 06-12326452 bij vragen.

Orgelmakerij Boogaard

Gravenstraat 4
7461 TN RIJSSEN
Telefoon 0548-521637

www.orgelmakerijboogaard.nl

Nieuwbouw | Restauratie- Stem- en onderhoudswerk

VAN STAVEREN

Begravenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar 0172 23 33 38

vanstaverenbegravenisverzorging.nl

Te koop compleet, luxe afgewerkte chalet/mantelzorgwoning met 2 slaapkamers, oppervlakte 80m2, met toebehoren, is verplaatsbaar. 5 jaar oud. Veel extra opties. Tel. 0650294470

“

28 koopappartementen in Barneveld (naast Elim)

- Appartementen v.v. balkon, tuin of terras
- Minimale leeftijdsgrens 55+
- Appartementen beschikken over parkeerplaats

Prijzen vanaf € 280.000,- V.O.N.

westeneng
altijd actief

PROJECT
'BINNENHOF'

Interesse?

Mail uw gegevens naar
info@westeneng.nl

Boek jouw ideale vakantie!
www.diskoffer.nl
vakanties met zondagsrust

Draag bij aan reformatorische zorg!

Wil jij bijdragen aan de reformatorische zorg?
Kom werken bij De Schutse als:

- Teamleider Kindgroep(en) Kesteren
- Planner Ad-hoc Kesteren
- Persoonlijk begeleider Kesteren/ Opheusden
- Nachtdienstmedewerker Kesteren
- Begeleider Oud-Vossemeer

De Schutse
Zorg waar er echt hoe doet

Scan de QR-
voor meer info.

Verkoopadviseur
24-40 uur per week

Bel, app of mail Lisa

lisa@elkekastopmaat.nl
06 16 10 57 37

**elke kast
opmaat**
WOLFF VAN WOLFFENHOF

Halloween materialen

Posters, flyers, visitekaartjes...

**BESTEL
NU**

glowstick

EVGG

evgg.nl

Op 31 oktober is het Hervormingsdag. Maar een snel groeiend aantal Nederlanders denkt dan aan iets anders: Halloween. Voor (jo)u een mogelijkheid om juist dan het Evangelie van het Licht te verspreiden.

SGV

Stichting Gemoedsbezwaarden tegen Verzekeringen

De Stichting Gemoedsbezwaarden tegen Verzekeringen heeft als doel individuele en collectieve voorlichting geven aan en belangenbehartiging van gemoedsbezwaarden tegen verzekeringen.

Voor € 10,00 per kalenderjaar bent u donateur van de stichting en steunt u haar werk. U krijgt dan de door de stichting opgestelde praktische en principiële brochures gratis toegezonden. Ook ontvangt u enkele keren per jaar een nieuwsbrief met daarin actuele informatie.

Telefonische vragen en donateuraanmelding tijdens kantooruren:
0488 - 44 91 54, of via e-mail:
voorlichting@gemoedsbezwaarden.nl

Full Motion met glucosamine (NeoLife):
voor soepele gewrichten, opbouw van
kraakbeen in gewrichten. Oktober-
aanbieding. Komme 0634826766
www.naturalhealthproducts.nl

Leven met autisme?

 TAMIM
HULPVERLENING • COACHING • TRAINING
www.tamim.nu

Zakelijke en Familie Mediation vanuit een christelijke achtergrond

Bel 0318-250105 of mail naar info@vanweelden-mediation.nl

Wij zijn gevestigd in het midden van NL.

Waarom Paul Roescher?

Wij geven u twaalf redenen!

3

Lager in prijs dan waar ook!

Badkamer Belle Vista Badkamer compleet
zoals opgesteld.

Kraakprijs
1545,-

PAUL ROESCHER
KEUKEN • BAD • VLOER • HAAR

Totaal 17.500 m2 in Rijssen en Apeldoorn
Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

begravenisverzorging
Den Hollander

- Alleen begravenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u
gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

☎ 010 - 460 05 09

✉ info@tdenh.nl

🌐 www.begravenisverzorgingdenhollander.nl

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING

P.H. VAN DER LEER

Veenendaal

Rhenen

*Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding
bij het verzorgen van alleen begravenissen*

P.H. van der Leer

T 0318 - 526641

E info@phvanderleer.nl

M 06 - 46376232

W www.phvanderleer.nl

Puzzelt u mee?

Op 1 augustus jl. bestond KOC 45 jaar. Dit
vieren we graag samen met u. Komt u ook
naar één van onze opvoed-puzzel-avonden?
Van harte welkom!

Kijk op onze website voor meer
informatie over deze avonden.

Scan de QR-code of ga naar
koc.nu/opvoed-puzzel-avonden

Er zijn sprekers
over verschillende
onderwerpen en we
gaan samen in gesprek
over opvoeden.

De toegang is vrij. Aanmelden via de website stellen we op prijs.

Voor alle data
geldt: D.V.

De Vluchtheuvel

Christelijke psychosociale hulpverlening

**Betrokken
en vertrouwd!**

Hulp bij levens- en gezinsvragen,
vanuit een christelijke identiteit.

hulpverlening

relatie & gezin

toerusting

mediation & coaching

schoolmaatschappelijk werk

www.stichtingdevluchtheuvel.nl • 0113 - 213 098

Woonzorg, dagbesteding en beschermd wonen

*Wij zoeken een ervaren coördinerend woonbegeleider
(verpleegkundige) voor de ouderenzorg*

**Zorg-woonboerderij Ezra in Beekbergen
biedt woonruimte, zorg en begeleiding
aan ouderen en (jong) volwassenen.**

**Ben je geïnteresseerd in ons zorgaanbod
of in één van onze vacatures? Kijk dan op
www.ezra-zorg.nl of neem contact op.
We komen graag met je in contact!**

Voor meer informatie kijkt u op www.ezra-zorg.nl

Te koop: bedrijfswoning voor zzp'er/
bedrijfsvoering; geheel onderkelderd. Zie
Funda (Noordermorssingel RIJSSEN)

**oud-ALBLAS (Z-H) te huur! Nieuw luxe
vakantiehuisje.** P/wk. of kort tijdelijk.
Gelegen nabij vaar- viswater en fiets-
gebied. Ligplaats voor boot. Ca. 4 pers.
huisalblas@gmail.com / 06-25107987

Begrafenisonderneming STAM
Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

Boekhandel
De ZONNEBLOEM
Dorpsstraat 162 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

**Reformatische Psychologenpraktijk
Nederland** biedt identiteit bewuste
behandeling en begeleiding aan volwassenen,
jongeren en kinderen met psychosociale en
psychologische vragen en problemen.

Tevens voor mediation en zakelijke advisering.

Drs. J.C. de Jonge en mw. drs. M.J. de Jonge - Brouwer.

44 R I-straat 2, 4051 AR Ochten
0344 - 667042 of info@rpnederland.nl

www.rpnederland.nl

Uitnodiging

Alle kinderloze echtparen nodigen
wij van harte uit voor onze bijeenkomst
D.V. zaterdag 8 november 2025 in
Kerkgebouw 'De Levensbron', Sportlaan 2a te
Puttershoek. Inloop 14.00 uur, opening 14.30 uur.

Martine Harthoorn verzorgt een lezing namens
Stichting De Vluchtheuvel. Ook is er ruimte voor
vragen en ontmoeting. Hartelijk welkom!

Gaat het (n)ooit over?
Fasen in verwerking van kinderloosheid

*Revoke wil echtparen met een onvervulde kinderwens
ondersteunen door Contact, Voorlichting en Bezinning.*

Wilt u meer informatie:
Kijk op www.revoke.nl, mail
naar algemeen@revoke.nl of
bel 0318 - 45 65 87.

HOEKMAN
Kantoor & Project

Hoekman is uw leverancier van **tafels** en
stoelen voor **kerk, vergaderzaal**
of **consistorie**.

Maak een **vrijblijvende afspraak**
bij u op locatie.
U kunt dan kennismaken met onze
kwaliteit en **jarenlange ervaring**.

Noordzandstraat 34 | 4401 CG Yerseke
T 0113 572907 | www.piethoekman.nl

UVC
van lodenstein
college

#werkenbij

Bijbelgetrouw, eigentijds en betekenisvol.

Als docent op een reformatische
school ben je dagelijks bezig met
meer dan alleen lesgeven.

Je vormt jongeren op grond van
Gods Woord en helpt hen groeien
in geloof, kennis en karakter.

Bij het Van Lodenstein College
geven we richting en betekenis
aan de toekomst van onze
leerlingen én collega's.

werkenbij.vanlodenstein.nl

FIBERLING

VERANTWOORD ONLINE?

- ▶ gefilterd internet
- ▶ filter met weekplanner
- ▶ glasvezel en dsl
- ▶ vaste telefoon
- ▶ gratis emailmigratie

fiberling.nl

0166-760005

Vos

begravenisverzorging

Wij verzorgen alléén begravenissen in elke woonplaats in
Nederland, maar voornamelijk op de Veluwe, in Kampen
en omgeving en in Rijssen en omgeving.

Dag en nacht bereikbaar én beschikbaar.

Regio Kampen, IJsselmuiden, Genemuiden
T 038 33 323 83

Regio Rijssen, Enter, Wierden
T 0548 540 053

Regio Veluwe en omliggende gebieden
T 0577 401 689

Vertrouwd verzorgd

www.begravenisverzorgingvos.nl

JOH.DEHEER
toetsen en meer, sinds 1898
**UW ORGEL- ÉN
PIANO SPECIALIST**
www.johdeheer.nl

 Leeghwaterstraat 46/47
 3364 AE Sliedrecht
 Tel.: 0184-419 611

**Bureau
Mark.**

 Psychosociaal therapeut
 mark@bureau-mark.nl

 +31 (0)6 53 29 69 57
 bureau-mark.nl

Certificering

**Vast in een
Pornoverslaving?**

 Mediorah helpt je weer grip te krijgen
 zet de eerste stap naar herstel en
 neem contact op!

www.mediorah.nl

AB

 STRESS-EN-ONRUSTDEBAAS.NL
 Albert van den Berge

**Je hoofd nooit stil? Vast in angst,
stress en onrust? Doorbreek die
cirkel met De Ontspanformule!**

 ✓ Gratis online training
 ✓ Eerste stap naar rust
 en ontspanning

 Gun jezelf die rust.
 Start nu!

tel. 06-25081102

 Word vriend en
 steun de Stichting!
 NL35 ABNA 0548 9879 20

**Heeft u uw
naasten lief?**

Help Duitsland aan Bijbelse theologie!

 Stichting Vrienden van
 Heidelberg en Dordrecht

 Meer informatie? → www.svvhd.org

ACTIVITEITEN

Als het tegenzit

 Voor echtparen van wie één van beide een lichamelijke beperking heeft
 Zaterdag 11 oktober – 14.30 uur | Berkenwoude | Evert Barten

De vervolgdde kerk en bezoek vogelpark Avifauna

 Voor mensen die het Praktijkonderwijs volg(d)en
 Zaterdag 25 oktober – 10.00 uur | Leiderdorp | Jannie Kranendonk

Emotionele ontwikkeling

 Voor ouders van kinderen en jongeren met autisme en een (boven)
 gemiddelde intelligentie

Donderdag 16 oktober – 19.45 uur | H'veld-Giessendam

Donderdag 30 oktober – 19.45 uur | Apeldoorn | Henriëke Stufken

Ouders in de spotlights; een hoogbegaafd kind, wat doet dat met jou?

Voor ouders van (vermoedelijk) hoogbegaafde kinderen en jongeren

Dinsdag 28 oktober – 19.45 uur | Woerden | Annemieke de Hoop

Woensdag 29 oktober – 19.45 uur | Goes | Willemien Vogel

Donderdag 13 november – 19.45 uur | Apeldoorn | Corlieske Harbers

Woensdag 19 november – 19.45 uur | H.I. Ambacht | Willemien Vogel

(On)zichtbare gevolgen van NAH voor denken en voelen

Voor mensen met een niet-aangeboren hersenletsel en hun mantelzorgers

Zaterdag 1 november – 10.00 uur | Geldermalsen | Rolinda Schouten

(nieuw!) Uit het leven van een moeder en haar zoon

Voor ouders van jongere en oudere kinderen met het syndroom van

Gilles de la Tourette en (jong)volwassenen met deze diagnose

Donderdag 6 november – 19.45 uur | Geldermalsen |

een ervaringsdeskundige moeder

Is geloven anders als je autisme hebt?

 Voor volwassenen met autisme en een (boven)gemiddelde intelligentie
 (vanaf 25 jaar)

Zaterdag 8 november – 10.00 uur | Houten | oud. D. Rosbergen

Zorgen voor de ander en zorgen voor jezelf

 Voor vrouwen die getrouwd zijn met een man met (een vermoeden van)
 autisme

Donderdag 20 november – 09.30 uur | Lisse of Westzaan | Elma Mulder

Veranderingen in het denken in het brein

Voor mantelzorgers van mensen met de ziekte van Parkinson

Donderdag 20 november – 19.30 uur | Woerden | Eunice Kasse

Mijn plaats in de kerkelijke gemeente

 Voor volwassenen met een visuele beperking en hun partner én voor
 (ouders van) kinderen met een visuele beperking

Zaterdag 22 november – 10.00 uur | Geldermalsen | stud. A.M.C. Westeneng

(Ver)hoort God mijn gebed?

Voor mensen met een lichamelijke beperking en hun familieleden

Zaterdag 22 november – 12.30 uur | Middelburg | ds. A.E. Brijder

 Helpende Handen adviseert en ondersteunt mensen met een beperking en
 hun naasten in hun zoektocht naar zorg of ondersteuning die aansluit op de
 hulpvraag. Wat kunnen we voor jou betekenen?

 Voor meer informatie en aanmelden:
 0348 48 99 70 • info@helpendehanden.nl
www.helpendehanden.nl

rudolph tekst.

creatief en strategisch tekstschrijver

De kern raken. *Dat is het hele verhaal.*

Inhoud telt. Van missie tot brochure en van kernwaarden tot website. Voor bedrijven en (al dan niet identiteit-gebonden) organisaties. Bel 06 5148 6551 voor een kennismaking.

Rudi van Dijk
rudolphtekst.nl

Herdruk mooi (jeugd)boek wegens
aanhoudende vraag: Een zwakke
dienstknecht (J.C. Philpot), Ds. J. de Kok:
www.ramshoorn.nl

VAN DER WILT
RAAMDECORATIE

UW ADVISEUR

AAN HUIS

☎ 06 - 36 29 43 14
🌐 wiltzaamdecoratie.nl

Haarlem

evgg.nl/actie

 EVGG
Uw steun is onmisbaar!

STICHTING
GEREFORMEERD
ERFGOED

Thema-avond

‘Een gouden keten’

D.V. 7 november 2025

N.a.v. heruitgave **Een gouden keten** van William Perkins.

Prof. A. Baars
Perkins en/in zijn tijd

Ds. C.J. Meeuse
Perkins en zijn werk(en)

Ds. G. Clements
Een gouden Keten

Inloop: 19.00 uur
Aanvang: 19.30 uur

Ger. Gem. Gouda, Nieuwe Gouwe O.Z. 2b

Meer informatie: gereformeerderfgoed.nl

**Woon & Werk
De Westersee**
Wonen, werken, spelen en logeren
doen we samen

**Kleinschalig wonen, werken, spelen
en logeren in een huiselijke, vertrouwde sfeer.
Wij bieden professionele en betrokken
begeleiding aan kinderen en (jong)volwassenen
met een zorgvraag.**

Lunteren | www.dewestersee.com | 06-15564744

de Verrassing
samen vakantie vieren

**Wanneer zien
we u op Texel?**

Bel of app met ons:
(0222) 31 89 06

www.deverrassing.nl

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Moeite met lezen?

Ontdek onze Basis Audio Speler (BAS)!

Met BAS kunt u eenvoudig:

- Boeken, kranten en tijdschriften beluisteren
- Kerkdiensten, podcasts en radiokanalen volgen

BAS is te huur voor € 8,75 per maand.

Hulp nodig bij de installatie en het gebruik van BAS?

Onze consultants helpen u graag (kosteloos).

Kijk voor meer informatie op www.cbb.nl/bas of neem contact met ons op:

0341 56 54 77 / klantenservice@cbb.nl

PS: Wij zijn dringend op zoek naar vrijwillige consultants in Groningen, Drenthe, Zeeland en Zuid-Holland. Lijkt het u mooi om anderen op weg te helpen met BAS? Kijk op www.cbb.nl/consulent en bel of mail ons.

Paul Krugerweg 39, 3851 ZH Ermelo • 0341-56 54 77 • WWW.CBB.NL • klantenservice@cbb.nl

BRILLE.NL • LEESBUTLER.NL • CBB.NL

Bewuste keuze

Colofon

Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten
Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. B. Labee
Redacteurs: J. van 't Hul, W.G. Hulsman,
ds. G.W.S. Mulder
Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers, boeken ter recensie en vragen voor de rubriek 'Vraag en antwoord' naar:

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierderer 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E redactie@desaambinder.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum
van verschijning van De Saambinder in de
daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan Verloop, Alblasserdam:

Ohmweg 31, 2952 BD Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór
de week van verschijning aangeleverd te
zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-
morgen 9 uur.

Advertenties € 1,95 per mm.
Familieberichten € 0,50 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden:

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen:

voor Nederland: € 15,50 per halfjaar
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165,
USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika:

A.C. Kieboom
12093 Sprinkle Road
Vicksburg, MI 49097
T 001 269 720 3533
E saambinder.noordamerika@gmail.com

Enkele handige websites

Gereformeerde Gemeenten:
Algemeen: www.gergeminfo.nl
(doorklikken naar diverse deputaatschappen)
De Saambinder: www.desaambinder.nl
Adviesplein gemeente en gezin:
www.gemeenteengezin.nl
Studenten: www.studentengergem.nl
Jeugdbond: www.jbgg.nl

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten
en advertenties zonder overleg aan te passen,
in te korten of zonder opgave van reden niet
te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele
aansprakelijkheid betreffende de inhoud
van de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.

Mensen met een leesbeperking kunnen door
middel van een abonnement van de Christelijke
Bibliotheek voor blinden en slechtzienden
(cbb.nl) wekelijks De Saambinder lezen.

70

Vastgelopen

Misschien heb je weleens een auto gezien die helemaal vaststond in het zand. Er wordt geprobeerd om zachtjes gas te geven en harder gas te geven: de wielen draaien wel, maar de auto komt geen millimeter vooruit. Hij is vastgelopen.

Dit is een voorbeeld uit het dagelijkse leven. Maar weet je, als de Heere in je leven komt, dan gaat het ook in je leven vastlopen. Daar zijn in Gods Woord genoeg voorbeelden van te vinden. De Heere liet Israël vastlopen aan de Rode Zee. Hij deed de Kananese vrouw vastlopen aan de voeten van de Heere Jezus. Ook de broers van Jozef liepen vast. Ze hebben geprobeerd om hun zonden te verstoppen. Maar ze liepen vast en voelden uiteindelijk dat ze zelf gezondigd hebben.

God is rechtvaardig, ik ben schuldig. Herken jij dit in je eigen leven? Niet van die auto die is vastgelopen, dat is een vervelende situatie. Maar dat het in je eigen leven is vastgelopen. Dat je iedere dag je hemelhoge schuld voelt, maar óók: ik heb Hem nodig, want anders zal ik voor eeuwig moeten omkomen. Of, leef je verder alsof je niet eenmaal hoeft te sterven? Misschien hoop je tachtig of nog ouder te mogen worden. En dan? Zul je dan mogen gaan zingen: 'Ik zal eeuwig zingen van Gods goedertierenheên'? Omdat het is: 'Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen' (Psalm 89:1 en 8, berijmd). Als je dit nog niet kunt meezingen, vraag dan aan de Heere: 'Heere, wilt U het laten vastlopen in mijn leven? Wilt U al mijn zonden laten zien? Zodat er een schreeuw in mijn hart overblijft: 'Geef mij Jezus, of ik sterf. Buiten Jezus is geen leven, maar een eeuwig zielsverderf'. Anders is het omkomen. ♦

Leestip: Psalm 51:1-9

A. Janse-Pieterman, Rijssen

Een dominee in de gevangenis

Zwarte grond gekocht

'En', informeert ouderling Roos, 'U hebt weer een stuk grond gekocht?'

'Ja, dat heb ik inderdaad gedaan, broeder', antwoordt de dominee. 'Maar u weet, ik hecht weinig waarde aan al die aardse goederen. Bij ons sterven moeten we alles achterlaten. Enkele jaren geleden zijn mijn ouders gestorven. Ze waren rijk, maar hebben er niets van kunnen meenemen.'

'Ja, daar hebt u wel gelijk in, dominee', bevestigt Roos, 'maar u mag toch ook genieten van het goede dat de Heere geeft? Wáár liggen de percelen eigenlijk?'

'In alle eerlijkheid moet ik zeggen dat ik het niet weet', glimlacht ds. Ledeboer.

'Dat meent u toch niet?' zegt Roos. 'Weet u niet eens wáár u grond hebt gekocht? Maar dominee, dat kan toch niet.'

'Ach', zegt ds. Ledeboer schouderophalend, 'als u vindt dat het niet kan, laten we dan morgen maar eens samen gaan kijken.'

'Afgesproken', knikt Roos, 'morgenavond ben ik om zeven uur bij u.'

De volgende dag staat Roos klokslag zeven uur voor de pastorie. Druk pratend verlaten ze even later het dorp.

Midden in het gesprek staat ds. Ledeboer plotseling stil en zegt: 'Roos, we gaan terug!'

'Maar wat is dat nu, dominee', vraagt de ouderling verbaasd.

'Zoals ik zeg, broeder, we gaan terug. Ik ben helemaal verkeerd bezig. Ik moet niet gaan kijken naar dat aardse land. Mijn land is Boven!'

'Maar, dominee', probeert Roos nog eens, 'we mogen er toch wel gewoon gaan kijken?' Vastberaden antwoordt ds. Ledeboer: 'Nee, ik ga er niet heen, want al zou ik de hele wereld bezitten en God moeten missen, dan was ik toch de armste van alle mensen! Echt, broeder:

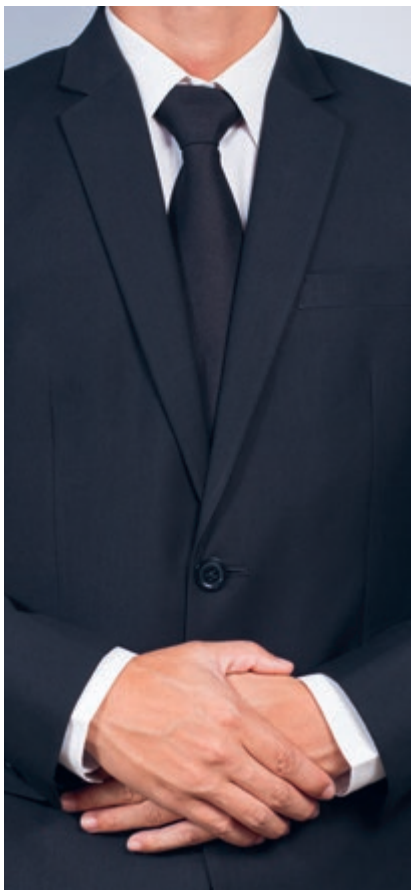
*Voor één kus van Jezus' mond,
Geef ik ál die zwarte grond.
Schatten zijn boeien,
Zij vertragen het spoeden,
Naar het hemelse Huis. ♦*

Vraag en antwoord

door
ds. Labee

Gestaag in 't aak'lig zwart

Moet een overtuigde zondaar zwarte kleding dragen? En hoe is dat met ware kinderen van God?

Stilgezet

Eerder schreven we al iets over het ambtskleed maar er leven ook vragen over zwarte kleding voor anderen. Zwart is in de Bijbel een kleur (of is zwart geen kleur?) met een symbolische betekenis. Het is bijvoorbeeld een teken van rouw (Ps. 35:14), van ziekte (Ps. 38:7), van onderdrukking en onrecht (Ps. 43:2) of van zondedorleving (Jer. 8:21). Voor veel moslims is de kleur zwart symbool voor opstand en strijd. In deftige kringen is het symbool voor rijkdom, waardigheid en stelligheid. Tegelijk heeft 'zwart' ook regelmatig een negatieve lading, als we denken aan uitdrukkingen als 'zwartkijker', 'een zwarte dag' of het 'zwarte schaap'.

Als de Heere een mens stilzet op de levensweg en kennis geeft aan verlogenheid en schuld, is er alle reden om met David te zeggen: 'ik ga de ganse dag in het zwart'. De oosterling wierp onder droeve omstandigheden stof en as op het hoofd waardoor de kleding als vanzelf 'zwart' werd. Voor David was het niet alleen uiterlijk maar ook werkelijk een teken van berouw over zijn zonde en verootmoediging voor God. We denken dat - als de Heere werkelijk door Zijn Geest gaat werken in het zondaarshart - het beginnende leven zich gaat 'verbergen'. Zo iemand wil niet opvallen en zal ook met de kledingkeuze zich niet willen onderscheiden. Als het zaligmakend genadewerk is, wordt meer en meer geleerd dat alleen het kleed van Christus' gerechtigheid de zondaarsziel kan bedekken.

Eerder schreven we dat wit ook symbolisch was in het land van de Bijbel. Het was onder meer een teken van heiligheid voor de priesters (Lev. 16:4), van overwinning (Openb. 3:4), van reiniging van de zonde (Jes. 1:18), van gerechtigheid en heiligheid in Christus (Openb. 3:18) en van oprechtheid en vreugde (Pred. 9:8).

De oplettende lezer zal wel begrepen hebben dat we daarmee menen dat zwarte kleding geen Bijbels voorschrift is. Een bij aanvang overtuigde zondaar zal bang zijn dat anderen er iets van zullen denken en een zondaar met ontvangen genade leerde dat uiterlijke verandering tekort is. En natuurlijk kan het vanuit traditie of innerlijke overtuiging een keuze zijn die we niet hoeven te betwisten. Soms kan het zelfs bijzonder aangenaam aandoen als uit de hele levensgang blijkt dat het 'akelige' zwart symbolisch is voor ware Gods-vreze en een eenvoudig leven voor Gods aangezicht.

Voortgeleid

Duidelijk zal zijn dat een ware christen zich altijd eerbaar zal kleden. Daarbij verkeren we in verschillende omstandigheden in ons leven. Zo kan er op ons werk kleding nodig zijn die past bij het werk. In het ziekenhuis zal dat nog altijd overwegend wit zijn. In de kerk, waar God tot ons spreekt, dienen we gekleed te zijn overeenkomstig het besef dat we verschijnen voor Gods aangezicht. Een ware Avondmaalganger zal zich niet kleden met de kleding van het Babel van deze wereld, maar als vreemdeling op weg naar het hemelse Jeruzalem.

Lezer(es), toets uw eigen leven. Laat zwarte kleding niet een bedekking zijn van een hoogmoedig hart. Laat witte kleding niet een bedekking zijn van een werelds hart. Vroeger werd vaak terecht gezegd: als uw hart door de Heilige Geest vernieuwd is, zult u zich op zo'n manier kleden dat Gods volk zich niet ergert en de wereld u niet bespot. Dat zal tot eer van God zijn. ♦

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.